

Лъик/щварал хириял ц1алдохъаби
авар мац1алъул дарсиде.

Дарсил тема: «Составиял глагодал».

Дарсил мурадал:

1. Ц1алдохъабазда составиял глагодал
хъвавул ва ц1алул каламалда жаниб
бит1ун ратизе малъи.

2. Хъвавул ва к1алзул калам
цебет1езабизе, хат1 берцин гъабиялда
ва бац1ц1адхъваялда т1ад х1алт1и.

3. Ват1аналде рокъи бижизабе.

Словарияб Х1алт 1и.

Агъаз гъеч 1, багъар гъоло, бета рахъ, бадиб ч 1вай,
базар къоно, бега бит 1и, больо къоно, варани
х 1инч 1, бол нух, вук 1а вахъин, беца руз, бода сур,
газа раххан, гъади гъвет 1, вигъа вичин, вала
гъалагъи, бого рукъ.

Агъазгъеч 1, багъаргъоло, бетарахъ, бадибч 1вай, базар-къоно,
бега-бит 1и, больо-къоно, вараних 1инч 1, болнух, вук 1а-вахъин,
бецаруз, бодасур, газа-раххан, гъадигъвет 1, вигъа-вичин, вала-
гъалагъи, богорукъ.

Такрар гъабиялъе суалал.

1. Глагол чунда абулеб?
2. Глаголалъул морфологиял г 1аламатал рик 1к 1е.
3. Глаголалъул лексикиял г 1аламатал рик 1к 1е.
4. Глаголалъул синтаксиял г 1аламатал рик 1к 1е.
5. Гъал глаголазул гъабизабул форма лъугъинабе:
ц 1орона, ана, къурдана, т 1атана, вач 1ана,
сверана, чвахана.

Хего ва бит 1ун
жавабал
къуразе щвезе
руго медалал.

Берцинхъваялъул минута.

Расул школалде ^{Киве?} векерун унев
вугу. **Расул школалде векерун**
унев вуго.

Гъабе синтаксияб разбор

Чан ишалъул бицунеб бугеб лъабго
раг 1удасан г 1уц 1араб состави**яб** (цок 1о ишалъул)
сказуемялъ?

Векерун- деепричастие, **унев**-
причастие, **вуго**- кумекалъул глагол.

Гъабе синтаксияб
разбор.

Мансурица дарсалда кеч 1 ах 1улеб
бук 1ана.

Мансурица ^{Киб?} дарсалда ^{Шиб?} кеч 1 ах 1улеб
бук 1ана.

- ▶ Гъаб составияб сказуемоялзул аслияб раг 1и причастие **ах 1улеб** ва кумекалзул глагол **бук 1ана** кколеб буго.

Составияб глаголилан абула предметалъ
гъабулеб цох 1о ишалъул, аслиябги
кумекалъулги раг 1абаздасан г 1уц 1араб
глаголалъул заманияб формаялда.

Мисал: багъун буго; багъулеб буго, багъизе буго.

Х1алт1и 1 гъумер 149

Мусаца гъвет1 бац1ц1ун буго

Мусаца гъвет1 бац1ц1унеб бук1ун буго

.....

Х1алт 1и 3 гъум.150

Гьоркьо риччарал падежиял ахиралги
лъун предложениял хъвай.

Чаргъади.. гъот1о.. бусен гъабулеб буго.

Гъаб ц1орора.. иццу..лъим къунеб буго.

Рихъундери.. ц1ия.. росу балев буго.

Ниже.. ц1ияб клуб жеги лъуг1ун гъеч1о.

Школалъул г1олохъанаб ах бук1ине буго.

Гьоро.. т1ираби ракъал.. реч1ч1изе лъугъана.

Пассих 1го коч 1ол мухъал киназго цадахъ ц1але.

Ракъ багъарулеб буго,
Г1адамал холел руго;
Бакъуе ургъул гъеч1о,
Гъеб белъанхъулеб буго.

Ракъалда рагъал руго,
Биял чвахулел руго;
Ц1адае ургъел гъеч1о,
Гъеб белъанхъулеб буго . (Г1. М.)

Рате глаголал-сказуемоял. Сундасан
гъел г1уц1ун ругелали бице.

Кьурал суалазе жавабаллъун кколедухъ, предложениял г 1уц 1ц 1е ва ц 1але.

Щиб гьабураб?

- ▶ Х1алт1ухъабаз мина бана.
- ▶ Къадахъабаз_____.
- ▶ Вехъас_____.
- ▶ Ц1алдохъанас_____.
- ▶ Катица_____.
- ▶ Ессарухъаналь_____.

Щиб гьабулеб бугеб?

- ▶ Х1алт1ухъабаз мина балеб буго.
- ▶ _____.
- ▶ _____.
- ▶ _____,
- ▶ _____.
- ▶ _____.

Рокъоб х1алт1и №6 гъум150.
предложениял лъуг1изаре т1аде х1ажатал
членалги журан.

Мисал: Дур рак1 бух1изе буго
эбелалъухъ г1енеккич1они.

Баркала циназего.
Х1алч1ахъадал.